

Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΩΣ ΜΕΣΟ ΧΑΡΑΞΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

Ιωάννα Σεφερλή, Ακριβή Αθανασοπούλου, Λεωνίδας Παπαχριστόπουλος, Μαρία Χατζηνικολάου

Εξ Αποστάσεως Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου
Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

ΕΞΕΛΙΞΗ

- Η εξελικτική αυτή πορεία επιδιώκεται να βασίζεται πάνω σε έναν καλά δομημένο στρατηγικό σχεδιασμό προκειμένου να διασφαλιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία των ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών

Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΩΣ ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ

- Οι βιβλιοθήκες του 21^{ου} αιώνα απαιτούν μία «δημιουργική αναδιοργάνωση» αφού άμεση μετάβαση στην απόλυτα ψηφιακή εποχή (σε επίπεδο περιεχομένου) δεν είναι ακόμα εφικτή.
- Η ανάλυση χρήσης των έντυπων συλλογών των βιβλιοθηκών παραμένει επίκαιρη αλλά γιατί;
- Η ανάλυση δεδομένων που αφορούν στη συλλογή μιας βιβλιοθήκης
 - δεν περιορίζεται αποκλειστικά στην κάλυψη απολογιστικών απαιτήσεων, αλλά θα πρέπει να αντιμετωπιστεί ως ένα εργαλείο ενίσχυσης της διαδικασίας λήψης αποφάσεων μιας βιβλιοθήκης, υπό το πρίσμα των περιορισμένων οικονομικών πόρων που διαθέτει και
 - θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως εργαλείο για τη διαμόρφωση των στρατηγικών προτεραιοτήτων της

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΕΑΠ

- Το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο καλύπτει κατά κύριο λόγο τις χρηματοδοτικές του ανάγκες από ιδίους πόρους, οι οποίοι προέρχονται είτε από τα δίδακτρα των φοιτητών είτε από ερευνητικά προγράμματα.
- Οικονομική αυτοτέλεια και διαχειριστική ευελιξία, αλλά και διαρκής ανησυχία για την οικονομική βιωσιμότητα.
- Η απουσία της ασφάλειας μιας σταθερής κρατικής χρηματοδότησης δημιουργεί αυτόματα την ανάγκη για μεγιστοποίηση της χρήσης των υφιστάμενων πόρων και την λελογισμένη απόκτηση νέων.
- Μέσα σε αυτή την έρευνα, η Εξ Αποστάσεως Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του ΕΑΠ οφείλει να αποσκοπεί στο να αναδείξει τάσεις χρήσης του έντυπου υλικού με σκοπό την ανακατανομή των πόρων
 - α) αναφορικά με το Format του υλικού (ψηφιακό vs έντυπο),
 - β) το περιεχόμενο του
 - γ) τη φιλοξενία του και
 - δ) την επεξεργασία του

ΚΙΝΗΤΡΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΕΑΠ

- Η ενδεδειγμένη ανάλυση των στατιστικών χρήσης της έντυπης συλλογής της Εξ Αποστάσεως Βιβλιοθήκης και Κέντρου Πληροφόρησης του ΕΑΠ θα αναδείξει πολυδιάστατα ζητήματα που αφορούν στην ανάπτυξη της.
- Τέτοια ζητήματα είναι:
 - η αναδιαμόρφωση του μοντέλου προσκτήσεων
 - η στέγαση του Κεντρικού Τμήματος της Βιβλιοθήκης
 - η δημιουργία νέων Παραρτημάτων
 - η ενίσχυση της συλλογής του Παραρτήματος της Αθήνας
 - η πρόσληψη προσωπικού για την ενίσχυση της επεξεργασίας της έντυπης συλλογής και
 - η διαμόρφωση πολιτικής για την προώθηση των προσκτήσεων.

ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

- Η Εξ Αποστάσεως Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης του ΕΑΠ εξυπηρετεί μία γεωγραφικά κατακερματισμένη κοινότητα χρηστών που βασίζεται κατά κύριο λόγο στη χρήση ηλεκτρονικού υλικού.
- Κομμάτι από τις πληροφοριακές ανάγκες των χρηστών της καλύπτεται μέσα από τις πλατφόρμες μάθησης του Ιδρύματος.
- Η περίοδος της πανδημίας, αν και δεν επηρέασε τη λειτουργία της υπηρεσίας του δανεισμού, αφού κατά κύριο λόγο υλοποιείται εξ αποστάσεως μέσω της αποστολής του υλικού, εντούτοις περιόρισε την δια ζώσης επαφή με την τοπική κοινωνία.
- Η αποκλειστική χρήση ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού κατά τη διάρκεια της πανδημίας, συνέβαλε στη μεγαλύτερη εξοικείωση του κοινού με τη χρήση του υλικού αυτού.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ 1/2

- Συγκέντρωση δεδομένων δανεισμού από την Κεντρική Ομάδα IIsas
- Δημιουργία δύο αρχείων
 - Δανεισμένοι τίτλοι (8745)
 - Μη δανεισμένοι τίτλοι (17021)
- Τα δυο αρχεία περιλάμβαναν τα εξής πεδία:
 - Τίτλος
 - Χρονολογία Δημοσίευσης Τεκμηρίου
 - Αριθμός Dewey
 - Θεματικές Επικεφαλίδες
 - Γλώσσα Έκδοσης Τεκμηρίου.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ 2/2

- Από τα δεδομένα που ζητήθηκαν εξαιρέθηκαν οι μη δανειζόμενες κατηγορίες υλικού:
 - διπλωματικές και διδακτορικές διατριβές,
 - έντυπα περιοδικά,
 - πληροφοριακό υλικό (εγκυκλοπαίδειες, λεξικά),
 - οπτικοακουστικό υλικό (cd-rom, dvd-rom),
 - e-books
- Τα δεδομένα ομαδοποιήθηκαν
 - ανά δεκάδα και εκατοντάδα Dewey
 - ανά γλώσσα έκδοσης τεκμηρίου
 - ανά έτος δημοσίευσης τεκμηρίου

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ποσοστά μη δανεισμένων
τίτλων ανά κατηγορία Dewey

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ DEWEY	ΣΥΝΟΛΟ ΤΙΤΛΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗ ΔΑΝΕΙΣΜΕΝ ΩΝ ΤΙΤΛΩΝ
000 – ΓΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	1555	70,03%
100 – ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	1127	59,89%
200 – ΘΡΗΣΚΕΙΑ	561	71,47%
300 – ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	9174	64,80%
400 – ΓΛΩΣΣΑ	1888	63,71%
500 – ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ	2488	70,65%
600 – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ (ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ)	3335	66,80%
700 – ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ (ΚΑΛΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ)	1780	65,61%
800 – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΡΗΤΟΡΙΚΗ	2071	66,06%
900 – ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ	1799	66,75%

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ποσοστά μη δανεισμένων τίτλων στις πιο πολυπληθείς υποκλάσεις των κατηγοριών Dewey

	ΜΗ ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΟΙ ΤΙΤΛΟΙ	ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΚΑΔΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗ ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΩΝ ΤΙΤΛΩΝ
000	880	356	1236	71,19%
150	224	172	396	56,57%
270	91	25	116	78,44%
330	1753	750	2503	70,03%
410	384	245	629	61,04%
510	823	307	1130	72,83%
650	1094	640	1734	63,09%
700	269	165	434	61,98%
880	749	370	1119	66,93%
930	493	283	776	63,53%

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ποσοστά μη
δανεισμένων ανά
δεκαετία χρονολογίας
έκδοσης

ΔΕΚΑΕΤΙΑ	ΜΗ ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΑ	ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗ ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΩΝ
[χ.χ.]	384	17	95.76%
1890-1899	1	0	100%
1900-1909	200	59	77.22 %
1910-1919	1	0	100,00
1920-1929	4	1	80%
1930-1939	13	3	81.25%
1940-1949	23	1	95.83%
1950-1959	11	11	100%
1960-1969	243	51	82.65%
1970-1979	805	173	82.31%
1980-1989	1305	531	71.07%
1990-1999	4326	2267	65.61%
2000-2009	7697	4168	64.87%
2010-2019	1880	1382	57.63%
2020-2022	120	63	65.57%

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ποσοστά μη
δανεισμένων τίτλων
ανά γλώσσα έκδοσης
τεκμηρίου

ΓΛΩΣΣΑ	ΜΗ ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΟΙ ΤΙΤΛΟΙ	ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΟΙ ΤΙΤΛΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗ ΔΑΝΕΙΣΜΕΝΩΝ ΤΙΤΛΩΝ
SPA	319	73	392	81,37%
ENG	6647	2049	8696	76,43%
FRE	453	154	607	74,62%
ITA	30	11	41	73,01%
GER	239	114	353	67,70%
GRE	9308	6340	15648	59,48%

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

- Αναγκαία η συνεργασία των διδασκόντων και της Βιβλιοθήκης
- Διασύνδεση προτεινόμενου υλικού με το διαθέσιμο υλικό της Βιβλιοθήκης
- Το υφιστάμενο εύρος των τίτλων φαίνεται να μην γίνεται εκμεταλλεύσιμο σε μεγάλο βαθμό και αυτό μπορεί να οφείλεται
 - είτε σε ένα επαναλαμβανόμενο μοτίβο θεματολογίας των εργασιών που ανατίθενται στους φοιτητές
 - είτε σε μία αυστηρή προσκόλληση διδασκόντων ή φοιτητών σε συγκεκριμένους τίτλους
- Η ίδια η Βιβλιοθήκη οφείλει να εκμεταλλευτεί τα επικοινωνιακά μέσα που διαθέτει προκειμένου να προωθήσει υλικό που πιθανότατα δεν γνωρίζουν οι χρήστες για τη διαθεσιμότητά του.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

- Η Βιβλιοθήκη θα πρέπει να εξετάσει καλύτερα τη θεματική κατεύθυνση των δωρεών, προκειμένου να καλύψει πιθανά κενά μιας ελλιπούς μελλοντικής χρηματοδότησης.
- Μελλοντική έρευνα: η ανάλυση της συχνότητας δανεισμού των τίτλων που έχουμε στη συλλογή μας θα αναδείξει τους περισσότερο και τους λιγότερο δημοφιλείς τίτλους για δανεισμό. Αυτό θα σηματοδοτήσει πιθανή αγορά περισσότερων αντιτύπων για την κάλυψη αυξημένης ζήτησης.

Πράσινες και βιώσιμες ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες στη μετα-COVID εποχή

Κέρκυρα, 19-21 Οκτωβρίου 2022

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ